

XIX sajandi 30. aastail elas itaalia bufo-opper üle taas-sünni, mille põhjustajaks oli G. Donizetti ooper «Armujook» (1832). See oli aeg, mil Rossini loobus ooperite kirjutamisest, Bellini läks manalateele ja Donizetti vallutas oma ooperitega teatrilavad, eriti väljaspool Itaaliat, sest kodumaal jäi tema muusika suurte eelkäijate oma varju. Donizetti ooperipärand on ulatuslik (üle 70 lavateose), aga üsna ebavõrdne. Ta sai tunda suuri õnnestumisi ja täielikke läbikukkumisi. Ta kirjutas erakordse kergusega, ka «Armujook» valmis 14 päevaga. Üks tema kaasaegsetest on märkinud, et kui tal oli kas või neli rida värsse taskus, ei saanud ta kauem kannatada ja lõi kohe muusika. Donizetti ooperitele on omane meloodiline rikkus, teatraalsus, eredad karakterid.

Viimase aastakümne teatripublik peaks hästi teadma estoonlyaste «Lucia di Lammermoori» ja «Rügemendi tüdruku». «Armujooki» on aga iuba terve aasta pakkunud Tallinna Riikliku Konservatooriumi ooperistuudio Tallinna Matkamajas. Mullu ja ka tänava oli see üks laulueriala lõpetajate diplomilavastusi. Operis on sära, elurõõmu, koomikat, teravmeelsust. Tegelasid ja osatäitjaid on noored ja tegevus eluline — kuidas panna teist inimest end armastama.

Kui ma lavastaja Neeme Kuningalt kunagi küsisin, kas noortega on kerge töötada, väitis ta selle tõesti nii olevat. Õeldes, et noored on nagu pehme savi, mida annab hästi vormida. Samas on oope-

«ARMUJOOGI» JA SELLE VALMISTAJAIST

ristuudio etendused ka heaks kooliks noorte lauljate lavateel. Siit saavad tulevased teatrijõud kogemusi ja oskusi mängida karaktereid, tegelaste hingeseisundeid ja nende muutusi, oskuse jagada jõuvarusid ja proovida hääle vastupidavust. Lavastaja N. Kuningas, hoolimata vähestest lavastajakogemustest, suudab anda tudengitele kõik vajaliku. Tal on tahtmine midagi ära teha. Leidlikult on ta kasutanud Matkamaja saali võimalusi. Tegelasete liikumine eri ustest tekitab tunde, nagu võtaks publik tegevusest osa, lauljatega ollakse otse silmitsi. Üldse on Matkamaja selle etenduse jaoks sobiv paik.

Siit saab noor laulja ka muusikalise eneseusalduse, partneritunnetuse. Etendus läheb klaveri saatel; puudub dirigent, kellelt otsida abi

sisseastumistes. Aga lauljad võivad täielikult usaldada muusikalist juhti ja kontsertmeisterit Ellen Maistet. N. Kuningas ja E. Maiste ongi «Armujooki» ette valmistanud. Nägin, kuidas nad etenduste järel osatäitjatega koos arutlesid äsjatehtut. Ja ilmselt kuulubki lauljate tänu neile kahele, kes selle väikese trupi on ühise eesmärgi nimel pannud tööle.

Kai Parmas (lõpetas TRK 1985. a., L. Issakova) Adinana oli kõigil etendustel stabiilne, särtsakas ja lõi kõigile meelde jääva karakteri. Vokaalselt ei lange ta alla-poolle oma kooli taset. Nemorino osa mängivad kaks — Mati Kõrts (1987, R. Gurjev) ja Tiit Aruvee (1986/87. õ.-a. III kursuse, H. Krumm). Raske öelda kumb on parem, mõlemal on meie tenorite plüsse-

miinuseid, rollilahendus on usutav, aga kõrged noodid tulevad vaevalt. Tahaksin väga soovida ja loota mõlema jätkuvat arengut. Jaan-Villem Sibul (1986/87. õ.-a. IV kursuse, T. Maiste) Belcorena loob väliselt ulja seersandi, aga tema hääles on rabadust ja kohati intonatsioonivääratusi, eriti kõrgetes nootides. Tubli tohter Dulcamara, bufo-bass, on tänulik osa, mis vabandab välja nii mõnedki vead. Osas on Thomas Mürk (1987. a., T. Maiste) ja Taimo Toomast (1986/87. õ.-a. III kursuse, E. Kärvet). Mõlemad on rolli sisse elanud ja teevad seda ilmse mõnuga, kuigi häälel kõigis kohtades kooliliselt veel ei küündi. Toomast on siin õnnelikumas olukorras, sest ta on olemuselt vabam ja sündimatum. Mürgi ilmselt vaikssem loomus ei aita kaasa nii särtsakale osale. Aga mõlemad on omamoodi tublid. Riina Kadaja (1986/87. õ.-a. IV kursuse, T. Levald) laulab Giannetta korralikult, aga vist pole subreti roll tema ampluaa. Omaette väärtus on noortean-sambel ise — hoog, siirus ja tahtmine tehasäravad etendusest vastu. Kümnekond nooremate kursuste üliõpilast moodustavad koori ja tulevad sellega tublilt toime. Koor on liikuv, osavõtlik, reageerib tegevusele ja seegi on hea kool teatritöösse sisseelamisel. Koor pole ainult koor, vaid enne ja pärast etendust ka lavatöölised; nad toovad ja viivad ära

vajaliku minimaalse dekoratsiooni. «Nii näevad teatritööd iga kandi pealt,» arvab N. Kuningas. «Armujook» toetub suuresti tudengite entusiasmile. Jätkugu neil seda entusiasmi ja Matkamaja pererahval mõistvat suhtumist saali rentimiseks.

* * *

P. S. Seoses nähtuga, mis täiesti hinnaalanduseta sümpaatse mulje jättis, tekkis siiski mõte, miks eesti laulukool oma õpetajates nii kinni on. Rääkimatagi on saalisistujale selge, kes kelle õpilane. Loomulik mudugi, et õpetaja peab olema eeskuju, aga on ka vana tõde, et õpilane peab õpetajast kõrgemale ehitama, muidu tasub ta halvasti oma õpetajale. Me teame maailma asjadest küllalt palju (ehkki mitte nii palju, kui tahaksime). Me kuulame ja kuuleme, näeme ja vaatame, loeme ja räägime. Mis oleks näiteks, kui Maarjamaalt Itaalias õppimas käinud (paljuke neid siis ongi) ei hoiaks omandatud tarkusi vaka all, laseksid paljundada oma metoodilisi tähelepanekuid, teeksid lahtisi tunde jne.? Lihtne tõde — igale kuulajale meeldib sündimatu, maneerlikkusest vaba, intonatsioonipuhast ja sisukas esinemine. Arvan, et me kõik tunneksime rõõmu ka noorte lauljate edust. Juba kolmandat aastat mõtlen, miks meil pole kas või G. Otsa-nim. konkursi võitjat, rääkimata suurematest konkurssidest. Paljud võivad minuga ju mitte nõus olla, aga see ei muuda asja. Ehk vajaksime värsket verd, värskeid tuuli. Rahulolu lõikab läbi arenemisraaduse.

RAILI SULE

